

7.7. 26/2-65

Muinaisjäännökset ja kunnat
Satakunnan Muinais-

Merikarvia

Kiinteitä muinaisjäännöksiä

1. Alakylässä, Varheensalon omistamassa metsässä, Karvianjoesta n. 300 m etelään, valtion kaivamasta viemäristä ja Bäckengin viljelystiestä n. 50 m länsiluoteeseen on pinellä kallionharjanteella sammaltunut hiidenkiuas. Se on ehyt, muodoltaan pyöreä; halkaisija 6-7 m, korkeus n. 60 cm. Kuva
2. Alakylässä, Väinö Varheensalon maalla, ns. Silenin kalliolla on matala yksikerroksinen kiveys, jota paikkakuntalaiset otaksuvat hiidenkiukaaksi. Kiveys on kuitenkin luontainen. Kuva
3. Alakylässä, Keski-Kräni n:o 4 (=Rantala) on Tuorijoen rannasta Loontien johtavan oikealla puolella, tiestä n. 100 m:n päässä, josta n. 800 m länteen on epämääräinen kiviraunio, jota oppaani (Mv. Lehtojoki) piti hiidenkiukaana. Ilmeisesti luontainen.
4. Alakylässä, Jokisalon tilan Virtakallion maastossa on metsässä, Loontien tien pohjoispuolella, Karvian- eli Tuorijosta 600-700 m itään on kiviröykkiö, jota oppaani, mv. Lehtojoki, piti hiidenkiukaana. Röykkiö on kallionrinteessä ja varmastikin luontainen.
5. Pappilan maalla, Santakankaalla, Tuorilan-Sataman tiestä n. 300 m etelään, suonnontkon eteläpuolella oli mv. Lehtojoen muistaman mukaan ollut kolme hiidenkiuasta vierekkäin. Paikalla ei kuitenkaan nähty yhtään hiidenkiuasta sitä tarkastettaessa, minkä vuoksi mv. Lehtojoki otaksui, että kiukaat oli ajettu tielle samalla kun paikalta oli ajettu soraa. Röykkiöt olivat isoja ja eheitä, useita m korkeita, n. kymmenen metrin päässä toisistaan.
6. Tuorilan-Sataman tiestä n. 100 m etelään, maantierummusta lähtevän linjan kohdalla, on kalliolla, pienen suon pohjoispuolella, mäntymetsässä kaunis hiidenkiuas. Halkaisija n. 12 m., korkeus n. 1,5 m. Kiukaan keskellä on syvä kuoppa. Edellä mainittu maantierumpu on kilometripylvästä 13/7 satakunta m länteen. Kuva
itään*
7. Lindelöfin mainitsemia Hiidenkallion hiidenkiukaita emme löytäneet, vaikka mv. Lehtojoen kanssa kävin Hiidenkalliolla.

* kory. A.S. 26.7.1967

8. Alakylä, Viertomaa, Nyytänneva. Viertomaan maalla, entisen Nyytännevan saarella on metsäisellä mäellä joukko pitkämäisiä matalia kuoppia tai painanteita. Ne ovat keskenään erisuuntaisia; kaikkiaan syvennyksiä on hehtaaria pienemmällä alueella 30-40 kpl. Muutamia syvennyksiä tutkiittaessa havaittiin lapionpiston syvyyteen asti koskettua maata; tutkituista kuopista ei löydetty mitään. Painanteiden syvyys 10-20 cm.

Samassa metsässä, sen eteläreunassa, on ympäristöään korkeampi, tasainen, nähtävästi turpeesta muodostettu muinaisjäännös, jota otaksuisi kodan pohjaksi. Sen halkaisija oli 4 m, korkeus 30-40 cm; koskettu maa ulottui 60-70 cm:n syvyyteen, kuten havaittiin koekuopan avulla. Koekuoppa oli löydötön. Muodoltaan muinaisjäännös on pyöreä. Sen tarkoitus jäi selvittämättä.

9. Ouran saaristossa, Hanskerin saarella on lukuisia pitkänomaisia kivirakennelmia, ikäänkuin pieniä kiviaidan ympäröimiä tarhoja tai suoja. Ne ovat muodoltaan erilaisia, pyöreähköjä tai kulmikkaita, muutamat lähes suorakulmaisia. Eräs mitattu oli 6 m x 6 m laaja, toinen 15 m x 8 m. Jossakin kivenkolossa havaittiin hiilensiruja ja tulenpidon jälkiä. Jäännökset olivat suojanpuolella saarta, useita metrejä (ainakin 3) merenpinnan yläpuolella. Niitä ei voine pitää venevalkamina, vaikkain saaren nimi Hanskeri = Hamnsker viittaa jonkinlaisiin satamaan, sillä mikäli kivivallit olisivat valkamien valleja, niiden toinen pää olisi luonnollisestikin avonainen. Voidaan otaksua, että ne on kyhätty jonkinlaisiksi tuulensuojiksi, jotka ovat kuuluneet kalastajille tai ohi kulkeville purjehtijoille. Tarinan mukaan saarelle olisi ison vihan aikana haudattu ryssiä, mutta korakennelmat eivät myöskään ole hautoja, ja epäilyttävältä tuntuu, että kiviseen saareen olisi yleensä hautoja kaivettu. Otaksuttavasti rakennelmat näkyvät hyvin ilmakuvassa, sillä syvemmät kohdat kasvavat matalaa katajaa. Saaren korkeimmalla selänteellä on kiviroykkiö, ilmeisesti merimerkki. Satakunnan Museossa 2 Jaakko Kurrin ja 6 Unto Salon ottamaa valokuvaa.

Porissa tammikuun 12. päivänä 1959

Unto Salo